

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (hytetu) edistämällä kannustetaan ja tuetaan kuntalaisia osallisuuteen, omatoimisuuteen ja vastuullisuuteen oman hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi turvallisessa, terveellisessä ja viihtyisässä arkiympäristössä sekä laadukkailla ja yhdenvertaisilla palveluilla. Hytetu-työllä pyritään kaventamaan väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja, ylläpidetään ja parannetaan hyvinvointia, terveyttä, mielenterveyttä, päihteettömyyttä, turvallisuutta ja osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä. Lisäksi ehkäistään sairauksia, tapaturmia, syrjäytymistä ja osattomuutta.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen toimeenpanosuunnitelma 2024-2025

Painopiste 1	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointimittarit
Turvallinen ja viihtyisä arkiympäristö, joka tukee yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta	Tuetaan yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja turvallisuutta	Järjestetään eri ikä- ja väestöryhmille sekä omia että yhteisiä monipuolisia tapahtumia. Huomioidaan sivukylät.	Kaikki toimialat	Toteutuneet tapahtumat
		Edistetään hyviä kaverisuhteita. Harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, puututaan kiusaamiseen ja epäasialliseen käyttäytymiseen	Perusopetus, Varhaiskasvatus, Nuorisopalvelut	Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista
		Varmistetaan sivukylien asukkaiden toimivat asiointi- ja kuljetuspalvelut	Hallintopalvelut, Elinvoimapaalvelut	Palveluliikenteen toteutuminen
		Tuetaan ikääntyneiden kerhotoimintaa ja kokoontumismahdollisuuksia	Tulevaisuuspalvelut, Elinvoimapaalvelut	Kerhojen ja kokoontumistilojen lukumäärä
		Ylläpidetään harrastus- ja vapaa-ajan toimintaympäristöjä	Kaikki toimialat	Liikuntapaikkojen lukumäärä/1000 asukasta (Lipas)
	Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä	Kouluterveyskyselyn vastausten pohjalta nostettujen kehittämistarpeiden huomiointi ja toimenpiteet	Perusopetus, Nuorisopalvelut, Kouluterveydenhuolto	Kouluterveyskyselyn tulokset 2025
		Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittäminen	Tulevaisuuspalvelut, Hytetu-työryhmä	Toteutunut/Ei toteutunut
		Ohjataan nuoria koulutukseen ja työllistymiseen tai muihin palveluihin	Tulevaisuuspalvelut, Työllisyyspalvelut	Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, %

	Tunnistetaan erityistä tukea tarvitsevien tunnistaminen ja ohjataan palveluihin	Varhainen puuttuminen. Yhteistyö 3.sektorin kanssa ja Lapin hva:n kanssa (kouluterveydenhuolto, ikääntyneiden palvelut, sosiaalipalvelut)	Varhaiskasvatus, Perusopetus, Työllisyyspalvelut	Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä. Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL). Toteutuneet yhteistyömuodot
		Varmistetaan hyvinvointilähetöiminnan jatkuvuus ja hyödyntäminen	Hallintopalvelut, Tulevaisuuspalvelut	Toiminnan jatkumisen toteutuminen. Lähetöiden lukumäärä
Edistetään lähiympäristön esteettömyyttä ja turvallisuutta		Toteutetaan kylävara- ja sydäniskurihanke hyödyntäen Leader rahoitusta	Hallintopalvelut	Toteutunut/Ei toteutunut
		Huomioidaan esteettömyyttä edistävät ja estävät tekijät yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa.	Elinvoimapalvelut, Vanhus- ja vammaisneuvostot	Toteutuneet kartoitukset
		Toteutetaan Kuusalammen esteetön ulkoilureitti	Elinvoimapalvelut	Toteutunut/Ei toteutunut
		Järjestetään maksutonta asuntojen korjausneuvontaa yli 65-vuotiaille	Hytetu-koordinaattori	Toteutunut/Ei toteutunut
		Kulkuväylien aeraus, valaistus, kunnostetut kävely- ja pyörätiet	Elinvoimapalvelut	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä. Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajakset / 10 000 asukasta (Sotkanet)
Ehkäistään kaatumis- ja liukastumistapaturmia	Tiedottaminen - Pysy pystyssä kampanja	Hytetu-koordinaattori, Liikenneturvaryhmä	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä. Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajakset / 10 000 asukasta (Sotkanet)	

		Liukkauden torjunta	Kiinteistöjen omistajat, Elinvoimapaalvelut	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä. Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta (Sotkanet)
Painopiste 2				
Yhdenvertainen ja osallistuva kuntalainen	Lisätään kulttuurien välistä ymmärrystä	Järjestetään yhteisöllisyyttä tukevia tilaisuuksia sekä harrastusmahdollisuuksia kotoutumisen edistämiseksi	Hallintopalvelut, Kulttuuripalvelut, Varhaiskasvatus, Perusopetus	Tilaisuuksien lkm
	Edistetään maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä	Palvelutarjonnassa huomioidaan maahanmuuttajat ja tarjotaan matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa	Hallintopalvelut, Tulevaisuuspalvelut, Elinvoimapaalvelut	Maahanmuuttajien lukumäärä
		Tarjotaan maahanmuuttajille suomen kielen ja digitaalisten taitojen kursseja kansalaisopistossa	Tulevaisuuspalvelut/ Kansalaisopisto	Toteutuneet kurssit lkm
		Edistetään työn ja kielen opiskelun yhdistämistä	Elinvoimapaalvelut/ Työllisyyspalvelut	Maahanmuuttajien työllistymisaste
	Kehitetään kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia palvelujen kehittämiseen, suunnitteluun ja arviointiin	Laaditaan osallisuusohjelma	Hytetu-työryhmä	Toteutunut/Ei toteutunut
		Hyödynnetään kehittäjäasiakkaita ja/tai kokemusasiantuntijoita sekä asukasraateja	Kaikki toimialueet	Osallisuustilaisuuksien määrä
		Toteutetaan kuntalaiskysely joka toinen vuosi	Hytetu-työryhmä	Toteutunut/Ei toteutunut
		Tuetaan vanhus- ja vammaisneuvostojen ja nuorisovaltuuston vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia	Kaikki toimialueet	Neuvostojen aloitteet, esitykset, osallistumistilaisuudet
	Kehitetään monikanavaista, yhdenvertaista, ajantasaista ja selkokielistä viestintää.	Vahvistetaan ikääntyneiden digitaatiojärjestämällä digitukea	Kulttuuripalvelut/ Kansalaisopisto	Kurssien lkm

		Uudistetaan kaupungin nettisivut	Nettisivujen uudistamisen ohjausryhmä, Kaikki toimialat	Toteutunut/Ei toteutunut
		Hyödynnetään eri viestintäkanavia, kuten verkkosivuja, sosiaalista mediaa, paikallislehti, tiedotteita, sähköpostia ja fyysisiä ilmoitustauluja	Kaikki toimialat	Kuntalaispalaute
	Verkostoidutaan järjestöjen ja 3. sektorin kanssa	Tiivistetään yhteistyötä ja haetaan uusia toimintamalleja kaupungin, seurojen, järjestöjen, yhdistysten ja seurakunnan kanssa lasten, nuorten ja ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämiseksi	Kaikki toimialat	Toteutuneiden tapahtumien/tapaamisten lkm
		Järjestetään laajennettu hytetu-työryhmän kokoukset X 2/v	Hytetu-työryhmä	Toteutuneet kokoukset lkm
	Vähennetään perheiden eriarvoisuutta ja vahvistetaan vanhemmuutta	Tuetaan lasten ja nuorten liikuntapalveluiden käytön mahdollisuuksia	Tulevaisuuspalvelut/ Liikuntapalvelut	Tehdyt toimenpiteet. Move!-mittaustulokset, 5. ja 8. lk:n oppilaat. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. ja 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukio-opiskelijoista
		Selvitetään perhekeskustoiminnan jatkuminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa	Tulevaisuuspalvelut, Hallintopalvelut	Toteutunut/Ei toteutunut
		Yhteistyö matalan kynnyksen perhepalveluja tarjoavien yhdistysten ja järjestöjen kanssa	Tulevaisuuspalvelut, Hallintopalvelut	Tapaamisten lukumäärä, toteutuneet yhteistyömuodot
Painopiste 3				
Elintavoilla terveyttä ja hyvinvointia	Vahvistetaan terveellisiä elintapoja	Järjestetään erilaisia kampanjoita/teemapäiviä eri ikäryhmille (ravitsemus, uni, liikunta, suun terveydenhoito, riippuvuudet). Tehdään yhteistyötä kampanjoinnissa hva:n, järjestöjen/yhdistysten kanssa	Perusopetus, Nuorisopalvelut, Hytetu-koordinaattori, Hyvinvointialue	Toteutuneet tapahtumat/kampanjat. Kouluterveyskyselyn tulokset (ruokailu, liikunta, uni). THL:n sairastavuusindeksi, ikävakiointu.
		Liikkuva Kemijärvi jatkohanke	Tulevaisuuspalvelut/ Liikuntapalvelut	Hankkeen toteutuminen

	Edistetään eri väestöryhmien päihteettömiä, savuttomia ja nikotiinittomia elintapoja sekä tietoisuutta rahapelaamisen riskeistä	Päihde-, tupakka- ja nikotiini- sekä rahapelihaittoista viestiminen sekä yksilö-että väestötasolla.	Perusopetus, Nuorisopalvelut, Hytetu-koordinaattori	Kouluterveyskyselyn tulokset (päihteet, tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö, rahapelaaminen) Alkoholijuomien myynti/asukas (Sotkanet)
		Päivitetään ja jalkautetaan Kemijärven kaupungin päihdeohjelma	Työsuojelutoimikunta	Toteutunut/Ei toteutunut
	Edistetään nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäistään rikoksia	Ankkuritoimintaan mukaan lähteminen	Tulevaisuuspalvelut/ Nuorisopalvelut, Hytetu-koordinaattori	Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat ja 15-17-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä (Sotkanet)
	Autetaan ikääntyviä ylläpitämään arjen toimintakykyä	Järjestetään ikäihmisille monipuolisesti erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia	Tulevaisuuspalvelut/ Kulttuuripalvelut	Toteutuneet tilaisuudet. Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä (Sotkanet)
		Tarjotaan matalan kynnyksen liikuntaryhmiä, henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Huomioidaan tarjonnassa sivukylät	Tulevaisuuspalvelut/ Liikuntapalvelut	Liikuntaryhmien määrät ja asiakasmäärät
		Ikääntyvien yliopiston luennot	Kansalaisopisto	Toteutuneet luennot ja asiakasmäärät
Painopiste 4				
Toimivat hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen rakenteet	Organisoidaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden rakenteet ja hytetu-työ	Määritellään hytetu-työn vastuut ja sijoittuminen organisaatiossa sekä arvioidaan hytetu-työn resurssitarve	Kunnan johtoryhmä	Toteutunut/Ei toteutunut
	Vakiinnutetaan hytetu-työ	Toteutetaan hytetu-työn vuosikellon mukaista toimintaa	Hytetu-työryhmä, Hytetu-koordinaattori	HYTE-indikaattorit ja HYTE-kerroin, TEAViisaritulokset
	Luodaan yhteistyörakenteet ja -mallit hyvinvointialueen kanssa	Osallistutaan aktiivisesti yhteisiin neuvotteluihin ja yhteistyörakenteiden suunnitteluun hyvinvointialueen kanssa.	Hytetu-työryhmä, Hytetu-koordinaattori	Toteutunut/Ei toteutunut
		Kutsutaan hyvinvointialueen hytetu-työn edustajia hytetu-työryhmän palaveriin ja kunnan yhteistyötapaamisiin	Hytetu-työryhmä, Hytetu-koordinaattori	Tapaamisten lkm

Kehitetään järjestöyhteistyötä	Arvioidaan ja määritellään järjestöyhteistyön resurssitarve ja vastuutaho	Kunnan johtoryhmä	Toteutunut/Ei toteutunut
	Järjestöyhteistyötapaamiset 2x/v	Järjestöyhteistyökoordinaattori	Tapaamisten lukumäärä
	Järjestöille ilmaiset kokoontumistilat/Järjestökiehin	Hallintopalvelut	Toteutunut/Ei toteutunut
	Järjestöjen rekisteröityminen Lähellä.fi-palveluun	Järjestöyhteistyökoordinaattori	Rekisteröityneiden järjestöjen lukumäärä
Ennakkovaikutusten arviointi osaksi päätöstentekoa	Laaditaan kirjallinen toimintaohje päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin toteuttamisesta	Hytetu-työryhmä	Toimintaohje laadittu
Ehkäisevän päihdetyön ja ehkäisevän väkivaltatyön huomioiminen osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä sitä koskevaa suunnittelua ja seurantaa	Päihdeolojen seuranta ikä- ja väestöryhmittäin ja tiedottaminen hytetu-työryhmälle, johtoryhmälle ja toimielimille.	Hytetu-koordinaattori	Toteutunut/Ei toteutunut
	Ehkäisevän päihdetyön ja ehkäisevän väkivaltatyön yhteen sovittaminen kunnan ja hyvinvointialueen välillä sekä eri toimijoiden (mm. poliisi, alkoholi- ja tupakkalakien noudattamisen valvonta, elinkeinoelämän ja ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvat yleishyödylliset yhteisöt) kanssa.	Hytetu-työryhmä	Toteutunut/Ei toteutunut